

O B S A H:

1/ DALŠÍ ZMĚNY VE VÝŠI NEZABAVITELNÝCH ČÁSTEK PRO ÚČELY SRÁŽEK ZE MZDY

2/ NÁHRADA MZDY ZA SVÁTEK A PROGRAM ANTIVIRUS

3/ ZMĚNY VE VÝPLATĚ OŠETŘOVNÉHO

4/ OŠETŘOVNÉ V OBDOBÍ MIMOŘÁDNÝCH OPATŘENÍ PŘI EPIDEMII A JEHO VYKAZOVÁNÍ NA ELDP

5/ KONČÍ VÝJIMKY U PRACOVNĚLÉKAŘSKÝCH SLUŽEB

6/ NOVELA ZÁKONÍKU PRÁCE

7/ ROZHODNUTÍ O PROMINUTÍ ÚROKU Z PRODLENÍ, KTERÝ VZNIKL Z DŮVODU OPRAVY ZÁLOHY NA DAŇ Z PŘÍJMŮ

8/ ZÁKON 255/2020 Sb. O SNÍŽENÍ PENÁLE Z POJISTNÉHO NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A O ZMĚNĚ DALŠÍCH ZÁKONŮ

9/ ZVÝŠENÍ VYMĚŘOVACÍHO ZÁKLADU PRO POJISTNÉ HRAZENÉ STÁTEM, ZA OSOBY, ZA KTERÉ JE STÁT PLÁTCEM POJISTNÉHO

10/ OPATŘENÍ K OCHRANĚ ZAMĚSTNANCŮ PŘI PLATEBNÍ NESCHOPNOSTI ZAMĚSTNAVATELE

11/ SDĚLENÍ MPSV, KTERÝM SE VYHLAŠUJE ČÁSTKA ODPOVÍDAJÍCÍ 50% a 25% PRŮMĚRNÉ MĚSÍČNÍ MZDY V NH PRO ÚČELY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY

12/ ODPOVĚDI NA DOTAZY

Vážení přátelé,

i dnešní číslo informačního servisu se věnuje aktuálním změnám v oblasti odměňování zaměstnanců. Kromě změn v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu, zde najdete i změny týkající se srážek ze mzdy (již třetí změna od začátku roku), informaci o projednávané novele zákoníku práce a další aktuality. Vzhledem k tomu, že se v době epidemie mění některé zákony a Usnesení vlády ze dne na den, sledujte na našich stránkách www.demonia.cz okénko aktuality, kam zařazujeme informace, které je třeba Vám co nejrychleji sdělit.

1/ DALŠÍ ZMĚNY VE VÝŠI NEZABAVITELNÝCH ČÁSTEK PRO ÚČELY SRÁŽEK ZE MZDY

Nařízením vlády 62/2020 Sb. se s účinností **od 1. 7. 2020** mění NV 595/2006 Sb. o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z čisté mzdy při výkonu rozhodnutí. V § 1 se změnila odstavce 1 a 2 takto (změny jsou vyznačeny tučně):

- (1) Základní částka, která nesmí být podle § 278 občanského soudního řádu sražena povinnému z měsíční mzdy, je rovna úhrnu **tří čtvrtin** součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu podle zvláštního právního předpisu (dále jen "nezabavitelná částka") na osobu povinného, a jedné **třetiny** nezabavitelné částky na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné.
- (2) Na manžela povinného se započítává jedna **třetina** nezabavitelné částky, i když má samostatný příjem. Na dítě, jež manželé společně vyživují, se započítává jedna **třetina** nezabavitelné částky každému manželovi zvlášť, jsou-li srážky prováděny ze mzdy obou manželů. Jedna **třetina** nezabavitelné částky se nezapočítává na žádného z těch, v jejichž prospěch byl nařízen výkon rozhodnutí pro pohledávky výživného, jestliže výkon rozhodnutí dosud trvá.

Do 30. 6. 2020 se podle § 1 odst. 1 započítává částka ve výši dvou třetin (nově tři čtvrtin) součtu ŽM jednotlivce a normativních nákladů na bydlení a na osobu, které je povinen poskytovat výživné se započítávala částka ve výši jedné čtvrtiny (nově jedné třetiny) nezabavitelné částky. Obdobně se jedna čtvrtina změnila na jednu třetinu i v § 1 odst. 2 NV.

Takže jaká bude **výše nezabavitelných částek od 1. 7. 2020?**

Částka životního minima je od 1. 4. 2020 (NV 61/2020 Sb.) ve výši **3860 Kč**. Částka **normativních nákladů na bydlení** je pro rok **2020** ve výši **6502 Kč** (do 31. 12. 2019 byla 6233 Kč). Součet těchto částek činí **10362 Kč** (3860+6502). Díky změnám ve vyhl. 595/2006 Sb. dochází k úpravě nezabavitelných částek:

Základní částka, která nesmí být sražena povinnému je součet

- **základní částky na osobu povinného 7771,50 Kč** (3/4 z (3860+6502=10362), dosud to bylo 6908 Kč,
- **základní částka na osoby, kterým je povinen poskytovat obživu 2590,50 Kč** (7771,50:3), dosud to bylo 1727 Kč.

Tzn., že od 1. 7. 2020 bude výpočet základní částky, která nesmí být povinnému sražena vypadat takto: *např. povinný je ženatý a má tři děti. Výpočet základní částky*

bude vypadat takto $7771,50 + (4 \times 2590,50) = 18133,50$ Kč, po zaokrouhlení směrem nahoru 18134 Kč. Zaokrouhluje se vždy až celková částka!

Částka, nad kterou se zbytek čisté mzdy sráží bez omezení zůstává beze změn a činí dvojnásobek součtu částky ŽM a normativních nákladů na bydlení, tj. $(3860 + 6502) \times 2 = 20724$ Kč (do 31.3.2020 to bylo 19824 Kč).

Jedna třetina z této částky činí 6908 Kč (do 31.3.2020 to bylo 6608 Kč).

Vlastní výpočet srážky ze mzdy by vypadal takto:

1/ Od čisté mzdy se odečte základní částka, která nesmí být sražena povinnému (tj. na osobu povinného a na osoby, kterým je povinen poskytovat obživu).

2/ To, co zbude, se porovná s plně zabavitelnou částkou 20724 Kč.

3/ Vše, co přesahuje částku 20724 Kč, se srazí bez omezení a použije se na úhradu přednostních pohledávek. Pokud nejsou přednostní pohledávky, použije se tato částka na úhradu nepřednostních pohledávek, a to podle pořadí došlých.

4/ Pokud je částka rovna nebo nižší než 20724 Kč, zaokrouhlíme ji na částku dělitelnou třemi směrem dolů a v případě přednostních pohledávek srazíme dvě třetiny. Pokud se jedná o nepřednostní pohledávku, srazíme jednu třetinu. Zbytek zůstává spolu se základní částkou povinnému.

5/ Jestliže se jedná o přednostní pohledávku, můžeme na její uspokojení použít až dvě třetiny a vše, co je nad 20724 Kč.

6/ Jestliže se jedná o nepřednostní pohledávku, může se na ní srazit jedna třetina a případně vše, co je nad 20724 Kč.

Kolik zbude zaměstnanci, který má přednostní pohledávku a je sám?

Ať je příjem zaměstnance, jakkoliv vysoký zbude mu pouze částka 7771,50 (po zaokrouhlení směrem nahoru 7772) + jedna třetina ze zbytku čisté mzdy. Pokud je zbytek jeho čisté mzdy vyšší než částka, nad kterou se může srazet bez omezení (tj. 20724 Kč), tak mu zbude $7772 + 6908 = 14680$ Kč. Dosud zbylo v tomto případě zaměstnanci 13816 Kč ($6908 + 6908$).

Vzhledem k tomu, že tyto sazby budou platit od 1. 7. 2020, ale použít by se měly až za výplatní období, které započalo po tomto datu, bude třeba je při výpočtu srážek ze mzdy uplatnit až při provádění srážek ze mzdy **z červencové výplaty roku 2020**. Při srážkách z červencové výplaty roku 2020 se použijí ještě nezabavitelné částky, které platily od 1. 4. 2020 (viz DIS 3/2020).

Vzhledem k tomu, že se jedná již o třetí změnu v parametrech pro provádění srážek ze mzdy od začátku roku, zařazujeme jejich vývoj na závěr tohoto bodu informačního servisu.

Rekapitulace změn ve výši nezabavitelných částek od 1. 1. 2020

hodnota	od 1.1. do 31.3.	od 1.4. do 30.6.	od 1.7. do ...
částka, nad kterou se sráží bez omezení	19824 Kč	20724 Kč	20724 Kč
max. výše jedné třetiny	6608 Kč	6908 Kč	6908 Kč
nezabavitelná částka na osobu povinného	6608 Kč	6908 Kč	7771,50 Kč
nezabavitelná částka na vyživovanou osobu	1652 Kč	1727 Kč	2590,50 Kč

O předchozích zvýšeních nezabavitelných částek v letošním roce jsme psali v DIS 1/2020 (změny od 1. 1. v důsledku zvýšení normativních nákladů na bydlení) a v DIS 3/2020 (změny od 1. 4. v důsledku zvýšení částek ŽM).

2/ NÁHRADA MZDY ZA SVÁTEK A PROGRAM ANTIVIRUS

Vzhledem k tomu, že výklady k zahrnování náhrady mzdy za svátek do nákladů v rámci programu Antivirus se výrazně lišily, předkládáme stanovisko MPSV, které bylo rozesíláno na Úřady práce.

Stanovisko odboru pracovněprávní legislativy sekce legislativy MPSV, vydané k problematice náhrady mzdy při překážce v práci na straně zaměstnavatele a svátku („údajně“ ze dne 28.4.2020):

„Problematika překážek v práci na straně zaměstnavatele je zejména upravena v § 207 až 210 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZP“).

Pokud zaměstnavatel nemůže přidělovat zaměstnanci práci z důvodu jiné překážky v práci na straně zaměstnavatele podle ustanovení § 208 ZP, a poskytuje mu proto náhradu mzdy ve výši jeho průměrného výdělku, uplatní se tento postup i za dobu směny, na kterou připadl zaměstnanci svátek. V takovém případě totiž zaměstnanec nepracuje nikoli z důvodu svátku, ale právě jiné překážky v práci na straně zaměstnavatele ve smyslu § 208 ZP. Zaměstnanci navíc neušla z důvodu svátku žádná mzda nebo její část, jak to předpokládá ustanovení § 115 odst. 3 ZP, protože nebýt svátku, stejně by nepracoval a pobíral by náhradu mzdy. To platí i ve vztahu k zaměstnancům odměňovaným měsíční mzdou, jestliže jim zaměstnavatel z důvodu svátku tuto mzdu nekrátí. Mzda nemůže být poskytnuta za dobu jiné překážky v práci na straně zaměstnavatele. Zaměstnavatel proto za tento den mzdu zkrátí a poskytne zaměstnanci náhradu mzdy za jinou překážku v práci na straně zaměstnavatele.

Zaměstnanci tedy přísluší náhrada mzdy z titulu jiné překážky v práci na základě § 208 ZP, nikoliv z titulu svátku podle § 115 odst. 3 ZP, což má za stávající situace zejména význam z hlediska případného nároku zaměstnavatele na příspěvek v rámci programu Antivirus.“

Náš závěr: stejný postup by se pochopitelně měl uplatnit i v případě překážek v práci podle § 207 resp. § 209 (tzn. minimálně 80% resp. 60% průměrného výdělku). Pokud zaměstnavatel poskytuje zaměstnanci náhradu mzdy za tyto překážky v práci i za den, na který připadl svátek, může si nárokovat příspěvek v rámci programu Antivirus i za dny svátků.

3/ ZMĚNY VE VÝPLATĚ OŠETŘOVNÉHO

Zákon 133/2020 Sb., o některých úpravách v sociálním zabezpečení v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 se mění takto (změny jsou vyznačeny tučně).

- § 4 odst. 1 nově zní:

*Podpůrčí doba u ošetřovného se prodlužuje o dobu, po kterou trvalo uzavření zařízení nebo školy z důvodu mimořádného opatření při epidemii, **nejdéle však do 30. června 2020.***

Zde se doplnil nejzazší termín pro poskytování ošetřovného z důvodů uzavření školských zařízení z důvodu mimořádného opatření při pandemii.

- za § 4 se vložily nové paragrafy 4a a 4b, které zní:

§ 4a

Výše ošetřovného za kalendářní den činí od 1. dubna 2020 do 30. června 2020 80 % denního vyměřovacího základu.

§ 4b

(1) Po dobu platnosti mimořádného opatření při epidemii se neuplatní § 39 odst. 5 písm. b) zákona o nemocenském pojištění, jde-li o nárok na ošetřovné podle § 39 odst. 1 písm. b) bodů 1 a 2 zákona o nemocenském pojištění nebo o nárok na ošetřovné podle tohoto zákona a potřeba péče vznikla v období od 11. března 2020 do 30. června 2020, byla-li dohoda o pracovní činnosti nebo dohoda o provedení práce uzavřena před 11. březnem 2020. Ošetřovné podle věty první náleží též, jestliže tyto zaměstnanci byli na základě této dohody účastni nemocenského pojištění v únoru 2020 a potřeba ošetřování vznikla za trvání této dohody v bezprostředně následujícím kalendářním měsíci, v němž tento zaměstnanec není účasten nemocenského pojištění.

(2) Zaměstnavatel je povinen na předepsaném tiskopisu vydaném Českou správou sociálního zabezpečení potvrdit všechny rozhodné skutečnosti potřebné pro posouzení nároku na ošetřovné podle odstavce 1.

(3) Nárok na ošetřovné a podpůrčí doba pro ošetřovné zaměstnanců činných na základě dohody o pracovní činnosti a na základě dohody o provedení práce trvá jen po dobu trvání těchto dohod.

Vložením paragrafu 4a se zvyšuje výše ošetřovného na 80% denního vyměřovacího základu (dosud 60%), a to v období od 1. 4. do 30. 6. 2020. Podle přechodného ustanovení se ošetřovné vyplacené do dne nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. do 6. 5.) v nižší výši doplatí bez žádosti do 30 dnů ode dne nabytí účinnosti.

Podle § 4b budou mít nárok na ošetřovné i zaměstnanci činní na základě dohod mimo pracovní poměr, pokud

- byla dohoda o provedení práce nebo dohoda o pracovní činnosti uzavřena před 11. březnem 2020

- potřeba ošetřování vznikla po 11. březnu 2020

- zaměstnanci, pracující na základě této dohody byli účastni nemocenského pojištění v měsíci vzniku nároku na ošetřovné (§ 7 odst. 2 a § 7a odst. 2 zákona o NP) nebo

alespoň ve třech kal. měsících bezprostředně před vznikem potřeby ošetřování (§ 15a zákona o NP)

- ošetřovné náleží též v případě, že zaměstnanci byli na základě této dohody účastní nemocenského pojištění v únoru 2020 a potřeba ošetřování vznikla za trvání této dohody v bezprostředně následujícím kalendářním měsíci, v němž tento zaměstnanec není účasten nemocenského pojištění

- nárok na ošetřovné a podpůrná doba pro ošetřovné zaměstnanců činných na základě dohody o pracovní činnosti a na základě dohody o provedení práce trvá jen po dobu trvání těchto dohod.

Účinnost tohoto zákona je sice až od 6. května 2020, ale podle přechodného ustanovení č. 1. bude zvýšené ošetřovné vyplaceno (nebo doplaceno) i za měsíc duben 2020. Další důležitou změnou je, že bude ošetřovné vypláceno nejdéle do 30. 6. 2020. A podle přechodného ustanovení č. 2. je ošetřovné vyplácené do 31. 3. 2020 ve výši 60%.

Další změnu v poskytování ošetřovného přinesl zákon **255/2020 Sb.**, který nabyl účinnosti dne 27. 5. 2020, kde se v části páté mění § 2 zákona č. 133/2020 Sb., o některých úpravách v sociálním zabezpečení v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 tak, že se vložil nový odst. 3, který zní:

(3) Podmínka péče o dítě z důvodu uzavření školského zařízení nebo zvláštního dětského zařízení, popřípadě jiného obdobného zařízení pro děti, v jehož denní nebo týdenní péči dítě jinak je, nebo školy, jejímž je žákem, se pro účely § 39 odst. 1 písm. b) bodu 1 zákona o nemocenském pojištění považuje v období do 30. června 2020 za splněnou i v případě, že zaměstnanec dítě do tohoto zařízení nebo do školy neumístí s ohledem na možnost ohrožení jeho zdraví nebo zdraví jiných osob, které žijí s dítětem v domácnosti, v důsledku výskytu koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 nebo z jiných vážných důvodů; za jiný vážný důvod se považuje zejména výrazné omezení kapacity nebo provozní doby zařízení pro děti nebo školy nebo nastavení omezujících režimových opatření v těchto zařízeních zavedených v souvislosti s výskytem koronaviru označovaného jako SARS CoV-2. Důvod pro neumístění dítěte v zařízení nebo škole podle věty první je zaměstnanec povinen uvést na předepsaném tiskopisu. Věty první a druhá platí obdobně v případě péče v zařízeních o jiné osoby uvedené v odstavci 2 a v § 3 odst. 1.

Z tohoto nového odstavce vyplývá, že ošetřovné bude poskytováno až do 30. 6. 2020 i zaměstnancům, kteří neumístí dítě do znovu otevřeného zařízení s ohledem na možnost ohrožení jeho zdraví nebo zdraví jiných osob žijících s dítětem v domácnosti nebo z jiných vážných důvodů. Tzn., že pokud žije dítě v domácnosti, kde jsou i senioři (nejohroženější skupina), tak asi nebude problém, aby dítě školní zařízení nenavštěvovalo a ošetřovné se i nadále vyplácelo...

4/ OŠETŘOVNÉ V OBDOBÍ MIMOŘÁDNÝCH OPATŘENÍ PŘI EPIDEMII A JEHO VYKAZOVÁNÍ NA ELDP

V souvislosti s poskytováním ošetřovného po dobu delší, než je uvedena v zákonu 187/2006 Sb. o NP (tj. 9 resp. 16 kalendářních dnů u osamělých) jsme zaznamenali několik dotazů k tomu, jak to bude s vyloučenými dobami při vyplňování evidenčních listů DP. Podle současného znění § 16 odst. 4 zákona 155/95 Sb. o DP by mělo být

vyloučenou dobou pouze 9 resp. 16 kalendářních dnů ošetřování, protože v souvislosti s prodloužením jeho pobírání nikdo nezměnil stávající zákon o DP. V souladu s tímto zněním jsme i my doposud odpovídali našim klientům a čekali na to, že zákonodárci změní zákon o DP.

Na stránkách ČSSZ se ovšem objevila informace k vyplňování evidenčních listů DP, kterou zde citujeme:

„V souvislosti s aplikací zákona č. 133/2020 Sb., který upravuje nárok na ošetřovné a délku podpůrčí doby v době platnosti mimořádného opatření při epidemii, je třeba odpovědět na otázku, v jakém rozsahu lze dobu ošetřování vykazovat na ELDP jako dobu vyloučenou, když podpůrčí doba ošetřovného je po definované období prodloužena o dobu, po kterou trvalo uzavření zařízení nebo školy.

Přestože ust. § 16 odst. 4 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“) definující vyloučené doby v případě ošetřovného není zákonem č. 133/2020 Sb. upraveno, je třeba, s ohledem na zcela zřejmý účel uvedeného zákona i ust. § 16 odst. 4 písm. a) ZDP, celé období podpůrčí doby u ošetřovného, tj. včetně té její části, o kterou byla standardní podpůrčí doba zákonem prodloužena, považovat za dobu vyloučenou. Na ELDP se proto budou jako vyloučená doba vykazovat všechny dny, za které bude mít pečující osoba po dobu trvání mimořádného opatření na ošetřovné nárok.

Současně platí, že celá doba pobírání ošetřovného v době platnosti mimořádného opatření při epidemii se považuje za omluvný důvod, který v souladu s ust. § 11 odst. 2 ZDP zakládá nárok na hodnocení této doby jako doby pojištění.“ Konec citace.

ZÁVĚR: argumentovat „zřejmým účelem uvedeného zákona“ je pro soudy málo (viz rozhodnutí soudu o nelegálnosti vyhlášení nouzového stavu Ministerstvem zdravotnictví) a tak doufáme, že bude zákon o DP upraven tak, aby se mohla celá doba ošetřovného zahrnout do vyloučených dob v souladu s platnou legislativou...

5/ KONČÍ VÝJIMKY U PRACOVNĚLÉKAŘSKÝCH SLUŽEB

Usnesením vlády ze dne 11. 5. 2020 (zveřejněno ve Sbírce zákonů pod č. **236/2020 Sb.**) se s účinností od **14. 5. 2020 ruší** v článku I. bodu 1 písm. b) Usnesení vlády ČR ze dne 15. března 2020 č. 214, že lze u zaměstnanců, jejichž pracovněprávní vztah vznikne ode dne vyhlášení tohoto opatření, nahradit čestným prohlášením posouzení zdravotní způsobilosti osoby ucházející se o zaměstnání dle zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách.

Zároveň se ruší od 14. 5. 2020 bod 2 téhož Usnesení vlády, podle kterého není u zaměstnanců potřeba provádět periodické lékařské prohlídky ve smyslu ustanovení § 11 vyhlášky č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách. Tzn., že se zaměstnanci nemuseli v období stavu nouze posílat na periodické prohlídky.

Zároveň se Usnesením vlády ze dne 11. 5. 2020 (Sbírka zákonů **236/2020 Sb.**) s účinností od **14. 5. 2020** nařizuje, že

- čestná prohlášení nahrazující vstupní lékařskou prohlídku platí do konce nouzového stavu
- povinnost neabsolvovat periodické lékařské prohlídky jejichž platnost skončila v době nouzového stavu, platí do konce nouzového stavu.

POZOR: Vzhledem k tomu, že nouzový stav v ČR skončil dne 17. 5. 2020, bude třeba po tomto datu u zaměstnanců nařídit dodatečné provedení vstupní lékařské

prohlídky, resp. periodické nebo mimořádné prohlídky, jejíž platnost skončila v době nouzového stavu.

6/ NOVELA ZÁKONÍKU PRÁCE

Novela ZP předložená vládou do Poslanecké sněmovny začátkem letošního roku měla být největší událostí roku 2020 v pracovněprávní oblasti. Vzhledem ke koronaviru, který veškeré další zákony „odsunul na vedlejší kolej“ se její projednávání ztrácelo v množství mnoha dalších schvalovaných zákonů ve stavu nouze... Přesto (skoro v utajení) proběhlo 6. 5. 2020 druhé čtení této novely ZP a dne 29. 5. 2020 došlo k jejímu schválení Poslaneckou sněmovnou. Zákon tak bude předložen do Senátu a pokud jej Senát schválí, tak k podpisu Prezidentu republiky.

Původně byla účinnost novely stanovena od 1. 7. 2020 s tím, že některé změny měly začít platit později (změny v oblasti dovolené apod.). Vzhledem k tomu, že legislativní proces schvalování změn v ZP neprobíhá ve zkráceném řízení jako krizové zákony, bude schvalování dokončeno pravděpodobně až po datu původní účinnosti. V pozměňovacích návrzích byla proto **navržena a schválena účinnost od 30. 7. 2020. Změny v oblasti čerpání dovolené budou platit od 1. 1. 2021.**

ZÁVĚR: pro naši práci jsou nejdůležitější změny v čerpání dovolené, které budou platit ale až od 1. ledna 2021. O ostatních drobných změnách a úpravách, které začnou platit od data účinnosti novely (sdílená pracovní místa apod.) Vás budeme informovat v následujícím čísle informačního servisu. Ke změnám v čerpání dovolené, které začnou platit od 1. 1. 2021 uspořádáme buď semináře na obvyklých místech anebo, pokud to „druhá vlna“ koronaviru nedovolí, tak zařadíme opět „webinář“ od Ing. Jaroslava Růžičky, který by Vás provedl úskalími změn v oblasti dovolené vč. příkladů...

7/ ROZHODNUTÍ O PROMINUTÍ ÚROKU Z PRODLENÍ, KTERÝ VZNIKL Z DŮVODU OPRAVY ZÁLOHY NA DAŇ Z PŘÍJMŮ

Ministryně financí rozhodla (uveřejněno ve Finančním zpravodaji č.5/2020) o prominutí úroku z prodlení, který vznikl z důvodu opravy zálohy na daň/daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti provedené plátcem daně podle § 38i zákona o daních z příjmů **v případě zpětného prokázání povinného zahraničního pojištění poplatníka**, z důvodu nesrovnalosti vyplývajících z uplatňování daňových zákonů.

„Plátcí daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti se promíjí úrok z prodlení, který vznikl z důvodu opravy zálohy na daň/daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti provedené plátcem daně podle § 38i zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“), z důvodu zpětného prokázání skutečnosti, že se na poplatníka vztahuje povinné zahraniční pojištění stejného druhu, jako je tuzemské pojištění na sociální zabezpečení nebo veřejné zdravotní pojištění, které se řídí právními předpisy jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor než Česká republika nebo Švýcarské konfederace, kdy je nutné aplikovat část ustanovení § 6 odst. 12 zákona o daních z příjmů, podle kterého jsou v takovém případě základem daně příjmy ze závislé činnosti zvýšené o částku odpovídající příspěvkům zaměstnavatele na toto povinné zahraniční pojištění a tyto zahraniční příspěvky se

považují pro účely daní z příjmů za povinné pojistné. Podmínkou prominutí úroků z prodlení v daném případě je, že sražení zálohy na daň/daně z příjmů fyzických osob v nesprávné výši nebylo zaviněno plátcem daně ani poplatníkem a plátce daně postupoval při změně rozhodných skutečností v souladu se zákonem o daních z příjmů a daňovým řádem.“

Toto prominutí úroků z prodlení se týká plátců daně, kteří zaměstnávali poplatníky, u nichž nešlo prokázat příslušnost k zahraničnímu systému povinného pojištění a odváděli daň z příjmů navýšených o tuzemské povinné pojistné. Po prokázání skutečnosti, že poplatník podléhá povinnému zahraničnímu pojištění (např. formulářem A1), které je vyšší než tuzemské povinné pojištění a zvýšenou daň z navýšených příjmů plátce daně odvedl by mu hrozil úrok z prodlení za pozdní odvod. Po rozhodnutí ministryně financí se tento úrok promíjí.

8/ ZÁKON 255/2020 Sb. O SNÍŽENÍ PENÁLE Z POJISTNÉHO NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A O ZMĚNĚ DALŠÍCH ZÁKONŮ

V části první tohoto zákona je řešeno snížení penále z pojistného na SZ placeného zaměstnavateli v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 takto:

§ 1

(1) *Pokud zaměstnavatel jako poplatník nezaplatil pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (dále jen "pojistné") za kalendářní měsíce květen 2020 až červenec 2020 ve lhůtě stanovené podle § 9 zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen "zákon o pojistném") nebo pojistné zaplatil v nižší částce a dluh vzniklý z tohoto důvodu uhradí nejpozději do 20. října 2020, snižuje se penále stanovené podle § 20 zákona o pojistném z tohoto dluhu o 80 %; každá platba penále se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru. Podmínkou pro toto snížení penále je, že zaměstnavatel za všechny kalendářní měsíce uvedené ve větě první odvedl pojistné, které jsou povinni platit jeho zaměstnanci, ve stanovené lhůtě a ve výši uvedené na přehledu podle § 9 zákona o pojistném.*

(2) *Platba zaměstnavatele zaplacená na příslušný účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení v období od 1. června 2020 do 20. října 2020 se použije, pokud je splněna podmínka pro snížení penále uvedená v odstavci 1 větě poslední a pokud zaměstnavatel neurčí jinak, v tomto pořadí:*

- a) běžná platba pojistného, které jsou povinni platit jeho zaměstnanci za předcházející kalendářní měsíc,*
- b) běžná platba pojistného, které je povinen platit zaměstnavatel jako poplatník za předcházející kalendářní měsíc,*
- c) nedoplatky pojistného za předchozí kalendářní měsíce, které byl povinen platit zaměstnavatel jako poplatník od 1. června 2020 do 20. srpna 2020,*
- d) podle § 22a zákona o pojistném.*

(3) *Dluh na pojistném a na penále vzniklý podle odstavce 1 se v období od 21. června 2020 do 20. října 2020 nepovažuje za dluh na pojistném a na penále pro účely potvrzování stavu závazků zaměstnavatele podle § 22d zákona o pojistném a za nezaplacené pojistné pro účely § 20a odst. 6 písm. a) zákona o pojistném.*

(4) *Jestliže nebyly splněny podmínky pro snížení penále podle odstavce 1, je*

zaměstnavatel povinen platit z dlužného pojistného penále stanovené podle § 20 zákona o pojistném.

(5) Jestliže penále snížené podle odstavce 1 ve svém úhrnu nepřesáhne částku 1 000 Kč, odepíše se takový dluh k tíži příslušného orgánu sociálního zabezpečení. Z této změny vyplývá, že pokud zaměstnavatel nezaplatí pojistné na SZ za měsíce květen až červenec 2020 ve stanovené lhůtě a uhradí je nejpozději do 20. října 2020, snižuje se penále podle § 20 (0,05% dlužné částky za každý kalendářní den) o 80% z tohoto dluhu. Tzn., že penále by činilo pouze 0,01% dlužné částky za kalendářní den. Jestliže zaměstnavatel pojistné nedoplatí do 20. října 2020, je povinen platit penále v plné výši. Účinnost této změny je od 27. 5. 2020.

Dále se v části čtvrté tímto zákonem mění **§ 94 odst. 1 zákona 187/2006 Sb. o nemocenském pojištění** tak, že

„zaměstnavatel je povinen oznámit okresní správě sociálního zabezpečení v elektronické podobě na elektronickou adresu určenou touto správou na předepsaném tiskopisu den nástupu zaměstnance do zaměstnání, které mu založilo účast na pojištění, a to nejpozději v pracovní den následující po dni nástupu do zaměstnání, a den skončení doby zaměstnání se zaměstnancem, a to nejpozději v pracovní den následující po dni skončení doby zaměstnání.“

Zde se ukládá zaměstnavateli povinnost elektronické podoby přihlášek a odhlášek zaměstnanců k pojištění a zkracuje se doba pro přihlášení a odhlášení pouze na pracovní den následující po dni nástupu do zaměstnání nebo na pracovní den následující po skončení doby zaměstnání.

Tato změna nabývá účinnosti dnem 1. 9. 2020 a proto je třeba přihlášky a odhlášky od tohoto data zasílat ihned následující den po nástupu nebo ukončení zaměstnání.

Naše poznámka: Proti přihláškám a odhláškám nejpozději následující pracovní den se okamžitě postavil Svaz zaměstnavatelů a dá se tedy očekávat, že opět nějakým „přílepkem“ k zákonu, bude toto nesmyslné přihlašování a odhlašování opět vráceno na 8 kalendářních dnů...

V části druhé zákona je v **§ 39 odst. 1 zákona 582/91 Sb. o organizaci a provádění sociálního zabezpečení** doplněno, že *„Evidenční listy předkládají zaměstnavatelé České správě sociálního zabezpečení v elektronické podobě formou datové zprávy prostřednictvím datové schránky nebo elektronické adresy podatelny.“*

V **§ 39** téhož zákona se vkládá nový odst. 7, který zní:

Pokud zaměstnavatel nemůže z prokazatelných objektivních technických důvodů předložit evidenční list podle odstavce 1 věty první v elektronické podobě, může tak učinit způsobem uvedeným v § 123e odst. 2 písm. b) zasláním na adresu určenou Českou správou sociálního zabezpečení; přitom je povinen uvést důvod tohoto postupu. Tato povinnost je splněna i předáním evidenčního listu okresní správě sociálního zabezpečení, v jejímž obvodu je útvar zaměstnavatele, ve kterém je vedena evidence mezd. Technické důvody podle věty první se posuzují podle § 61 odst. 5 zákona o nemocenském pojištění obdobně.

Zde je upřednostněna elektronická forma předkládání evidenčních listů důchodového pojištění s výjimkou „prokazatelných objektivních technických důvodů“...

Tato změna nabývá účinnosti dnem 1. 6. 2020 a proto je třeba evidenční listy DP odesílat od tohoto data pouze elektronicky.

V části třetí je v **§ 9 odst. 2 zákona 589/92 Sb. o pojistném na SZ** doplněn tento text:

Zaměstnavatel plní povinnost uvedenou ve větě první zasláním přehledu v elektronické podobě způsobem uvedeným v zákoně o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (odkaz na § 123e odst. 2 písm. a) tohoto zákona).

Dále se v § 9 doplnil odst. 3, který zní:

Pokud zaměstnavatel nemůže z prokazatelných objektivních technických důvodů splnit povinnost uloženou v odstavci 2 větě první způsobem uvedeným v odstavci 2 větě druhé, může tak učinit v písemné podobě na předepsaném tiskopise zasláním na adresu určenou okresní správou sociálního zabezpečení; přitom je povinen uvést důvod tohoto postupu. Tato povinnost je splněna i předáním tohoto tiskopisu příslušné okresní správě sociálního zabezpečení. Technické důvody podle věty první se posuzují podle § 61 odst. 5 zákona o nemocenském pojištění obdobně.

I zde se ukládá zaměstnavateli povinnost elektronické podoby předkládání tiskopisu přehled o výši vyměřovacího základu s výjimkou „prokazatelných objektivních technických důvodů“...

Tato změna nabývá účinnosti dnem 1. 6. 2020 a proto je třeba přehledy o výši vyměřovacího základu od tohoto data zasílat pouze elektronicky.

9/ ZVÝŠENÍ VYMĚŘOVACÍHO ZÁKLADU PRO POJISTNÉ HRAZENÉ STÁTEM, ZA OSOBY, ZA KTERÉ JE STÁT PLÁTCEM POJISTNÉHO

Zákonem 231/2020 Sb. se zvyšuje vyměřovací základ pro pojistné hrazené státem, za osoby, za které je plátcem pojistného stát takto

- **od 1. června 2020 na částku 11607 Kč**
- **od 1. 1. 2021 na částku 13088 Kč.**

Z této změny vyplývá, že stát bude přispívat na své pojištěnce od 1. 6. 2020 částkou vypočtenou z 11607 Kč a od 1. 1. 2021 částkou vypočtenou z 13088 Kč. Do konce měsíce května letošního roku zůstává částka, z které bude odvádět stát za své pojištěnce ve výši 7903 Kč.

Osoby, za které je plátcem pojistného stát jsou uvedeny v § 7 zákona 48/97 Sb. o veřejném zdravotním pojištění a patří mezi ně zejména nezaopatřené děti, poživatelé důchodů, příjemci rodičovského příspěvku, uchazeči o zaměstnání, osoby závislé na péči a osoby pečující o tyto osoby apod.

Při celkovém počtu osob, za které je plátcem pojistného stát (cca 6 miliónů osob), to přinese do zdravotnictví v letošním roce cca 21 miliard Kč a pro rok 2021 částku cca 50 miliard oproti stávající výši pro výpočet platby státu.

Částka **11607 Kč** od 1. 6. 2020 a částka **13088 Kč** od 1. 1. 2021 se podle § 3 odst. 7 zákona 592/92 Sb. o VZP použije rovněž **u zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají více než 50% osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců.** Zde se u osob, kterým byl přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního, druhého nebo třetího stupně, **vypočte pojistné na VZP pouze z částky, která překročí 11607 Kč** (v roce 2021 částku 13088 Kč).

Tento zákon nabývá účinnosti od 1. 6. 2020 a zvýšená částka pro příští rok nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2021.

10/ OPATŘENÍ K OCHRANĚ ZAMĚSTNANCŮ PŘI PLATEBNÍ NESCHOPNOSTI ZAMĚSTNAVATELE

V souvislosti s nebezpečím rozšíření platební neschopnosti u zaměstnavatelů byl vydán **zákon 248/2020 Sb. o opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie v oblasti ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele.**

Podle **§ 2 odst. 1** tohoto zákona je **zaměstnavatel v platební neschopnosti také tehdy, pokud neuspokojil mzdové nároky zaměstnanců** v období do 31. 8. 2020 a zaměstnanec Úřadu práce doloží, že se k podanému insolvenčnímu návrhu na zaměstnavatele v této době nepřihlíží.

Naše poznámka: Tento zákon byl nutný, protože podle § 13 odst. 1 zákona 191/2020 Sb. se k insolvenčnímu návrhu, který podal věřitel v době od 24. 4. do 31. 8. 2020, nepřihlíží. Věřitel by o tom měl být vyrozuměn insolvenčním soudem. Pro účely výplaty mzdových nároků by měl zaměstnanec toto rozhodnutí předložit Úřadu práce a na základě něho by mu měl Úřad práce vyplatit řádně prokázané nevyplacené mzdové nároky, i když k insolvenčnímu návrhu na zaměstnavatele se v době do 31. 8. 2020 nepřihlíží.

Podle § 2 odst. 3 zákona 248/2020 Sb. bude muset zaměstnavatel uhradit Úřadu práce prostředky, které byly vyplaceny zaměstnanci včetně částky odpovídající srážkám a odvodům z těchto prostředků. Tzn., že se uplatní stejný postup jako v případě, že je zaměstnavatel v platební neschopnosti v době „nekoronavirové“.

11/ SDĚLENÍ MPSV, KTERÝM SE VYHLAŠUJE ČÁSTKA ODPOVÍDAJÍCÍ 50% a 25% PRŮMĚRNÉ MĚSÍČNÍ MZDY V NH PRO ÚČELY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY

Sdělením 252/2020 Sb. vyhlásilo MPSV částku odpovídající 50% a 25% průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství ve výši **17000 Kč resp. 8500 Kč**. Tyto částky budou použity pro účely životního a existenčního minima a státní sociální podpory, kde se z nich vychází při stanovení příjmu OSVČ pro posouzení vzniku nároku na příslušnou dávku. Tzn., že u OSVČ, která podnikala po celé rozhodné období, by se za měsíční příjem uvedla nejméně částka 17000 Kč. Pokud by příjem OSVČ byl vyšší než tato částka, zahrnula by se částka vyšší, vypočtená ze skutečných příjmů snížených o výdaje. U OSVČ, která podle svého prohlášení činnost v předchozím roce nevykonávala, by se uvedla nejméně částka 8500 Kč.

Tento „minimální příjem“ se nepoužije u OSVČ, jejichž činnost se považuje za tzv. „vedlejší samostatnou výdělečnou činnost“. To se bude týkat např. OSVČ, která je současně jako zaměstnanec a pracuje v zaměstnání, které zakládá účast na důchodovém pojištění. Obdobně se minimální příjem nepoužije u osob, které jsou OSVČ a současně pobírají invalidní důchod pro invaliditu prvního, druhého nebo třetího stupně nebo starobní důchod nebo pobírají rodičovský příspěvek nebo se soustavně připravují na budoucí povolání apod.

12/ ODPOVĚDI NA DOTAZY

9/2020 Některé naše zaměstnance musíme v souvislosti se současnou epidemií posílat na povinné testy na COVID-19. Jak je to s daňovou uznatelností těchto

nákladů u zaměstnavatele a jsou tyto částky u zaměstnanců osvobozeny od daně z příjmů?

Podle informace GFŘ ze dne 14. 5. 2020 jsou náklady na povinný test na COVID-19 zaměstnanců povinným výdajem zaměstnavatele podle § 102 ZP. Jedná se tedy o daňový výdaj podle § 24 odst. 2 písm. p) zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Na straně zaměstnanců jde o příjem ve formě povinného plnění zaměstnavatele na vytváření a dodržování pracovních podmínek pro výkon práce stanovených právním předpisem, který podle § 6 odst. 7 písm. e) zákona o daních z příjmů není předmětem daně.

10/2020 Můžeme sjednat tříměsíční zkušební dobu se zaměstnancem, který u nás pracoval již dva roky na dohodu o pracovní činnosti a vykonával stejný druh práce, jaký bude vykonávat v rámci pracovní smlouvy? Nebude tato zkušební doba v rozporu s dobrými mravy?

Podle rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. února 2017, sp. zn. 21 Cdo 3480/2016 může být v tomto případě zkušební doba sjednána, neboť právní vztah z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr má jinou kvalitu a vztah stran je odlišný (např. nemusí být rozvrhována pracovní doba a přidělována práce). Nelze proto hovořit o tom, že dohoda o pracovní činnosti, která předchází uzavření pracovní smlouvy, nahrazuje zkušební dobu. Z toho vyplývá, že se zaměstnancem můžete zkušební dobu podle § 35 ZP sjednat.

11/2020 Zaměstnanec ve vstupním dotazníku uvedl, že nemá žádné exekuce (zápočtový list neměl). Po zpracování mzdy za první měsíc jsme obdrželi exekuční příkaz na nepřednostní pohledávku. Musíme u tohoto zaměstnance provést opravu prvního měsíce, kdy u nás začal pracovat a v případě, že ano tak podle kterého paragrafu? Hrozí zaměstnavateli nějaká sankce za to, že v tomto měsíci srážku neprovedl?

Dodatečné provedení srážek ze mzdy za měsíc, kdy srážky provedeny nebyly, nelze podle našeho názoru provést, protože by se jednalo o provedení srážky ve větším rozsahu, než povoluje OSŘ a jednalo by se o porušení § 281 OSŘ, kde se říká, že srážky ve větším rozsahu nelze provést, a to i když s tím povinný souhlasí. Zaměstnavateli by žádná sankce za neprovedení srážek ze mzdy hrozit neměla, protože neměl k jejich provedení potřebné podklady.

12/2020 Zaměstnanec dosáhl důchodového věku v dubnu 2017. Nyní si chce zpětně požádat o přiznání starobního důchodu od tohoto data. Lze si požádat takto zpětně o přiznání starobního důchodu a v případě, že ano, tak kolik let zpětně může žádat?

*Ano, lze. Podle § 55 zákona 155/95 Sb. o důchodovém pojištění nárok na důchod nezaniká uplynutím času. Za předpokladu, že byly splněny podmínky nároku, lze důchod přiznat zpětně. Nárok na výplatu důchodu je však časově omezen, výplatu lze přiznat nejvýše **pět let zpětně** od uplatnění nároku.*

Uvedené neplatí pro tzv. předčasný starobní důchod, který lze přiznat nejdříve ode dne uplatnění žádosti.

Závěrečný pozdrav „už je opět“ od pana MURPHYHO:

**DOBŘÍ ÚSUDEK SI VYTVOŘÍME DÍKY ŠPATNÉ ZKUŠENOSTI.
ZKUŠENOST NABUDEME DÍKY ŠPATNÉMU ÚSUDKU.**
